

Complexnummer: 512840

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Sjallemaheerd

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

512841, 512842

Woonplaats

Opende

Gemeente

Westerkwartier

Provincie

Groningen

Locatie van het hoofdobject

Provincialeweg 115, 9865 AD te Opende

Complexomschrijving

Inleiding

COMPLEX, genaamd "Sjallemaheerd", bestaande uit een DWARSHUISBOERDERIJ, twee aangebouwde BIJSCHUREN, een STOOKHUT, een ZONNEWIJZER en twee HEKPIJLERS. De boerderij (gemengd bedrijf) met bijschuur en stookhut, gelegen aan de oostzijde van de boerderij, werden omstreeks 1900 gebouwd in opdracht van de fam. Dijk in een Eclectische stijl. De aangebouwde bijschuur, gelegen aan de westzijde van de boerderij, stamt uit omstreeks 1920. Sinds 1992 is het complex niet meer in gebruik als boerderij.

Het complex is gelegen aan een doorgaande weg aan de oostzijde van Opende op een ruim, enigszins verhoogd perceel. Aan de linkerzijde van het voorhuis staat een ijzeren ZONNEWIJZER, die stamt uit omstreeks 1900, op een betonnen vaas-vormig basement. Aan de rechterzijde bevindt zich een prieel uit omstreeks 1950, dat bestaat uit linden op niervormige plattegrond, waartussen een houten bankje. De oprijlaan, gelegen aan de rechterzijde, wordt gemarkeerd door twee ijzeren HEKPIJLERS met vleugels waarop de naam Sjallema, die behoren bij de oude boerderij (ooit gelegen aan de overzijde van de weg). Het tweedelige hekwerk is niet-origineel.

Waardering

Dwarshuisboerderij met twee aangebouwde bijschuren, stookhut, zonnepijler en hekpijlers van algemeen belang vanwege architectuur- en cultuurhistorische waarde:

- als voorbeeld van een boerderijcomplex uit omstreeks 1900 en een jongere bijschuur in de provincie Groningen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de opvallende vormgeving en detaillering
- vanwege de redelijk hoge mate van gaafheid van het complex en de samenstellende onderdelen
- vanwege de fraaie ligging aan de Provincialeweg.

Monumentnummer*: 512841

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 juli 1999
Kadaster deel/nr	82764/172

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Opende	Westerkwartier	Groningen

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Grootegast	G			2008

Omschrijving**

Omschrijving

DWARSHUISBOERDERIJ bestaande uit een VOORHUIS, een HOOFDSCHUUR en twee aangebouwde BIJSCHUREN.

Het één verdieping hoge, deels onderkelderde symmetrische VOORHUIS op nagenoeg rechthoekige plattegrond is opgetrokken in bruinrode baksteen op een gepleisterd trasraam en wordt gedekt door een schilddak waarop donkere Friese Helderpannen; twee gemetselde nokschoorstenen met kap; zinken goot op houten klossen; beschoten fries. De gevels worden geleed door H-vensters onder een gepleisterde wenkbrauwboog met houten luiken en gemetselde hoekpilasters.

De entree in portiek bevindt zich in het middenrisaliet van de voorgevel (zuidzijde), dat is doorgetrokken boven de gootlijst en wordt bekroond met een natuurstenen dier, waarschijnlijk een uil. De entree bestaat uit twee niet-originele paneeldeuren met getoogd bovenlicht waarvoor een twee treden hoge hardstenen stoep; aan weerszijden van de portiek een gepleisterde pilaster, bekroond met een segmentboogvormige kroonlijst. Boven de entree een houten balkon rustend op decoratieve consoles; houten balustrade met ijzeren hekwerk; twee openslaande vensters met getoogd bovenlicht. Aan weerszijden van het risaliet twee H-vensters.

In de westgevel twee H-vensters.

De schuur is tegen de achtergevel (noordzijde) aangebouwd.

In de oostgevel een H-venster.

De HOOFDSCHUUR met ingebouwd achterhuis is opgetrokken in bruinrode baksteen en wordt gedekt door een wolfdak met aan de voorzijde zwart geglazuurde Friese Helderpannen, aan de achterzijde rietdekking en aan de oost- en westzijde niet-originele golfplaten; voorzijde goot op houten klossen, gepleisterd fries; muurankers; houten uilenborden met windwijzer.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In de eerste krimp aan de westzijde een getoogd tienruits bovenlicht (waaronder oorspronkelijk een deur) en twee H-vensters, alle onder een segmentboog. Aan de voorzijde van de tweede krimp een rond venster met decoratieve ijzeren roedenverdeling met rondom een rollaag; aan de zijkant acht vierruits vensters onder rollaag, drie niet-originele tweedelige vensters en een nieuwe houten deur.

In de achtergevel (zuidzijde) een niet-originele roldeur, drie getoogde vensters met ijzeren roedenverdeling met boog, een opgeklampte houten deur met getoogd tienruits bovenlicht en achtruits zijlicht onder rollaag en een klein staand venster onder rollaag.

In de eerste krimp aan de oostzijde twee ronde gietijzeren roosters met rondom twee rollagen, drie staande getoogde vensters en een houten deur met getoogd bovenlicht, alle onder segmentboog. In de twee krimp een negenruits venster onder rollaag met diefijzers, nieuwe dubbele deuren, een venster onder rollaag met diefijzers, een tienruits venster onder rollaag en drie vensters zonder roeden. Aan de rechterzijde een gemetselde muur die de bijschuur (omstreeks 1900) met de hoofdschuur verbindt.

De BIJSCHUUR (omstreeks 1900), gelegen aan de oostzijde van de boerderij, is opgetrokken in bruinrode baksteen en wordt gedekt door een wolfdak waarop riet met oranje nokvorsten; twee houten uilenborden met windwijzer; muurankers.

In de voorgevel (zuidzijde) een dichtgemetselde deur, twee getoogde twaalfruits vensters waartussen een opgeklampte houten schuurdeur met getoogd tweeruits bovenlicht en een dubbele opgeklampte houten schuurdeur, alle onder een segmentboog. In de westgevel drie getoogde vierruits vensters onder rollaag. De achtergevel (noordzijde) is opgetrokken in een nieuwe baksteen waarin drie getoogde vierruits vensters. In de oostgevel drie getoogde vierruits vensters onder rollaag.

De BIJSCHUUR (omstreeks 1920) is opgetrokken in rode baksteen en wordt gedekt door een wolfdak waarop niet-originele golfplaten (oorspronkelijk riet); houten uilenborden met ijzeren windwijzer; muurankers.

In de voorgevel (oostzijde) een opgeklampte houten schuifdeur met aan weerszijden een opgeklampte houten deur met tienruits bovenlicht en drieruits zijlicht onder één rollaag en een getoogd negenruits venster onder rollaag.

In de zuidgevel getoogde vierruits vensters onder rollaag en een opgeklampte houten schuurdeur.

In de achtergevel (westzijde) twee getoogde negenruits vensters onder rollaag en een opgeklampte houten schuurdeur.

In de noordgevel vier getoogde drieruits vensters onder rollaag en een opgeklampte houten deur met ijzeren gehengen.

Het INTERIEUR komt wegens verbouw niet voor bescherming in aanmerking.

Waardering

Dwarshuisboerderij met twee aangebouwde bijschuren van algemeen belang vanwege architectuur- en cultuurhistorische waarde:

- als voorbeeld van een dwarshuisboerderij met aangebouwde bijschuren uit het eerste kwart van de twintigste eeuw in de provincie Groningen
- vanwege de traditionele vormgeving en eclectische detaillering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de redelijk hoge mate van gaafheid van het exterieur

- vanwege de bijzondere ligging.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 512842

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 juli 1999
Kadaster deel/nr	82764/126

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Opende	Westerkwartier	Groningen

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Grootegast	G			2008

Omschrijving**

Omschrijving

De STOOKHUT is opgetrokken in bruinrode baksteen op een deels donker geschilderd trasraam en wordt gedekt door een overkragend zadeldak waarop zwarte geglazuurde Friese golfpannen; gemetselde nokschoorsteen met kap; decoratieve houten windveren.

In de topgevel aan de zuidzijde twee liggende getoogde tweeruits vensters met diefijzers onder strek.

In de westgevel een opgeklampte houten deur met aan weerszijden een staand getoogd vierruits venster onder rollaag.

In de topgevel aan de noordzijde een opgeklampte houten deur onder rollaag.

In de oostgevel drie liggende getoogde tweeruits vensters onder strek deels met diefijzers.

Waardering

Stookhut van algemeen belang:

- als voorbeeld van een stookhut uit omstreeks 1900 in de provincie Groningen
- vanwege de hoge mate van gaafheid
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met de boerderij.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Boerderij (M)	Stookhok

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument